

KOP BÖLGE KALKINMA PROGRAMI (2021-2023)

KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023); 3/6/2011 tarihli ve 642 sayılı *Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*'nin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının a bendi ve 3 üncü maddesi gereğince; On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) çerçevesinde belirlenen 2020 ve 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarının 669.1 no'lu tedbir hükümleri kapsamında hazırlanmıştır.

Söz konusu mevzuata göre “eylem planı” olan bu belge, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla benimsenen program bazlı yaklaşım doğrultusunda “Bölge Kalkınma Programı” olarak adlandırılmıştır.

KOP Bölge Kalkınma Programı 3 amaç, 8 hedef ve 13 sektörel operasyonel programdan (SOP) oluşmaktadır. Bölge kalkınma programının amaçları şunlardır:

- Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve kırsal kalkınma
- Turizm, sanayi ve enerjide ekonomik büyüme
- Beşerî ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi

KOP Bölge Kalkınma Programı (2021-2023) kapsamında uygulanacak sektörel operasyonel programlar, bölgedeki ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilecektir.

2021-2023 yılları arasında uygulanacak olan KOP Bölge Kalkınma Programı'nın finansmanı, Kamu Yatırım Programı'ndan KOP İdaresine tahsis edilecek ödenekler ile gerçekleştirilecektir.

KOP Bölge Kalkınma Programı'nın (2021-2023) uygulanmasından ve takibinden esas olarak KOP Bölge Kalkınma İdaresi sorumludur. 2021-2023 dönemi KOP Bölge Kalkınma Programı'nda belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılabilmesi için, merkezi ve mahalli bütün kamu kurum ve kuruluşlar, gerekli özen ve hassasiyeti gösterecek, çalışmaların eksiksiz yerine getirilebilmesine yönelik tedbirleri alacaktır.

AMAÇ 1: TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI VE KIRSAL KALKINMA

Hedef 1: Su kaynaklarının verimli kullanılması sağlanacaktır.

SOP 1: Su yönetimi programı

Yeraltı suyu (YAS)-yerüstü suyu (YÜS) potansiyelinin belirlenmesi ve bölgedeki beslenimler ile su ihtiyacının tespiti, suyun menbağından bitkiye ulaşmasına kadar geçen sürecin yönetimi için YÜS'ten su alma-tutma-depolama, gölet ve kapalı sistem sulama şebekelerinin yapımı ve rehabilitasyonu, YAS kooperatif sahaları sulama şebekelerinin rehabilitasyonu, akıllı tarımsal sulama sistemleri, bitki-su ihtiyacına göre sulama, sulama işletmeciliğinin güçlendirilmesi ve HİS (hayvan içme suyu) tesisleri gibi projeler bu program altında yürütülecektir. Ayrıca tarımda kullanılan su ve enerjinin yönetimi ve maliyetlerinin azaltılmasına ilişkin AR-GE faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal mekanizasyon sistemlerinin test-eğitim merkezinin kurulmasına yönelik projeler bu program altında yürütülecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- Cazibeli ve kapalı (borulu) sisteme dayalı olan,
 - Yer altı sulama projelerinde, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili illerdeki arazi toplulaştırması bitmiş alanlara yönelik,
 - Önceki yıllarda Uygulayıcı Kuruluş tarafından desteklenmiş faaliyetleri tamamlama, yenileme ve modernizasyon niteliği taşıyan,
 - Su kaynağının yeterli olması halinde sulama göleti tamamlanmış fakat sulama tesisi yarım kalmış veya başlanmamış,
 - Bakım ve onarım ihtiyacı nedeniyle, geçici olarak hizmet dışı kalmış sulama tesislerinin yeniden hizmete açılmasına yönelik,
 - Küçük ölçekli gölet ve sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve yaygınlaştırılması projelerinde ilgili bakanlıklar tarafından uygulanan Havza Rehabilitasyon Projeleri kapsamına dâhil edilmiş,
 - Sulamaya açılan alanlarda bilinçli su kullanımı, sulama alanı ve oranının artırılması, işletme bakım ve yönetim konularına yönelik projeler.
- b) Tarımsal sulama amacıyla kullanılmak üzere yapılacak gövde yüksekliği 25 metrenin altında olan gölet ve depolama projeleri,
- c) Arazi toplulaştırma (AT) çalışmalarının tamamlanmış olduğu bölgelerde, klasik sistem açık kanal sulama şebekesi ile sulama yapılan yeraltı sulama kooperatif sahalarının basınçlı sulama şebekelerine dönüştürülmesine yönelik rehabilitasyon projeleri,
- d) Gölet alanının güvenliği ve biyolojik kirlenmesini önleyici tedbirlere yönelik projeler,
- e) Hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı meralar öncelikli olmak üzere hayvan içme suyu (HİS) gölet ve depolarının inşası,
- f) Birden fazla yerleşim birimi tarafından ortak olarak kullanılabilecek nitelikteki projeler ile mevcut HİS göletlerinin rehabilitasyonu niteliğinde yapılacak olan işler,
- g) İhtiyaç duyulan alanlarda sıvatlar vasıtasıyla hayvan içme suyunu temin etmek üzere depolama alanı (kaptaj/su deposu) ve iletim kanalları yapımına yönelik projeler,
- h) Suyun daha etkin ve tasarruflu kullanılması amacıyla kartlı sistem veya sayaç sistemine göre projelendirilen kapalı sistem sulama tesisleri.

SOP 2: Tarımsal su potansiyelinin artırılması programı

Bölgenin su kaynakları potansiyelinin artırılması amacıyla havza dışından su transferi ve buna yönelik alternatif enerji kaynaklarının kullanılabilirliğinin tespiti yapılacaktır. Yağmur suyu ve atık suların tekrar kullanımı gibi alternatif yöntemlerin değerlendirilmesi ve tarım için kullanımı uygun olmayan suların kimyasal, fiziksel, biyolojik vb. işlemler ile tarımsal sulamada

kullanılabilirliğine yönelik etüt, araştırma ve geliştirme çalışmaları yürütülecek ve projeler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Yeraltı suyu (YAS) ve yerüstü suyu (YÜS) potansiyelinin belirlenmesi, YAS'a ilişkin risk değerlendirme çalışmaları (obruk oluşumları vb.) ve bölgedeki beslenimler ile su ihtiyacının tespiti,
- b) Akıllı tarımsal sulama sistemleri,
- c) Bitki-su ihtiyacına göre ürün deseni seçimi ve sulamanın sağlanması,
- d) Sulama işletmeciliğinin güçlendirilmesi,
- e) Su ve enerji yönetimi maliyetlerinin azaltılmasına ilişkin araştırma geliştirilmesi faaliyetlerinin desteklenmesi,
- f) Tarımsal mekanizasyon sistemlerinin test-eğitim merkezi,
- g) Havza dışından su temin olanaklarının araştırılması ve rantabil olması durumunda desteklenmesi,
- h) Tarımsal sulamada kullanılamayan suların kazanımının araştırılması.

Hedef 2: Kırsal nüfusun geliri ve yaşam kalitesi iyileştirilecektir.

SOP 3: Tarımsal eğitim ve yayım programı

Başta istihdam odaklı projeler olmak üzere; bitkisel üretimde toprak ve su kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak, tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliğinin ve bu konuda hizmet veren başta çiftçi örgütleri olmak üzere kurum ve kuruluşların kapasitelerinin artırılmasına katkıda bulunmak, kırsal dezavantajlı alanlardaki tarımın verimliliğinin artırılmasına ve hayvansal üretimde verimliliğin ve kalitenin artırılmasına yönelik eğitim ve yayım faaliyetleri ile proje desteği ve demonstrasyon faaliyetleri, modern altyapılar ve akıllı tarım teknolojileriyle çiftçilerin ve teknik personelin buluşturulması, gelecek nesillere çiftçilik mesleğinin benimsetilmesi gibi projeler bu program altında yürütülecektir. Ayrıca tarımda yenilikçi, katma değeri artıran, bölgenin rekabet edebilirliğine katkı sunan ve akıllı teknolojilerin kullanıldığı uygulamaların yaygınlaştırılmasına, makina parklarının oluşturulmasına, iyi tarım uygulamaları ve kümelenme ile ilgili projelerin artırılmasına yönelik projeleri içermektedir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Bölge üniversiteleri ve araştırma enstitülerinin, araştırma ve uygulama birimleri ile ilgili kamu kurumlarının, çiftçi eğitim merkezlerinin kurulması, iyileştirilmesini amaçlayan projeler,
- b) Tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması,
- c) Mevcut ve alternatif ürün yetiştiriciliği konusunda çiftçilere yeni teknik ve teknolojilerin tanıtılması,

- d) Çiftçi örgütlerinde tarımsal danışmanlık, eğitim ve yayım hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar,
- e) Tarımsal üretimde ürün çeşitliliğinin sağlanmasına ve hayvansal üretimin geliştirilmesine yönelik eğitimler (tarımsal mekanizasyon, basınçlı sulama sistemleri, bitki besleme ve gübreleme, zirai mücadele, sürü yönetimi, arıcılık vb.),
- f) Modern koruyucu hekimlik faaliyetleri kapsamında hayvancılık faaliyeti yürüten işletmelerin hastalık ve tedavi süreçlerine dair eğitim ve bilgilendirilmelerine yönelik projeler,
- g) Eğitim amaçlı olarak; kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve çiftçi örgütlerinin yapacağı en fazla 500 m² eğitim amaçlı demonstratif sera projeleri,
- h) Doğada kendi halinde yetişen, pazar değeri yüksek ürünlerin çiftçi elinde kültüre alınarak yetiştirilmesi konusunda çiftçilere eğitim verilmesi,
- i) Su ürünlerinde yetiştiricilik ve avcılıkta üretim, ürün işleme ve pazarlamaya yönelik eğitim konularını içeren projeler.

SOP 4: Kırsal kalkınma, tarımsal örgütlenme ve yöresel ürünlerin üretim-satış ve pazarlamasının desteklenmesi programı

Kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik uygulamalar, tarımsal üretim, pazarlama ve markalaşma çalışmalarında özellikle birlik ve kooperatifleşme ile rekabet gücünün artırılmasına ve gelirin tabana yayılmasını sağlamaya yönelik yenilikçi modeller ve örnek uygulamalar, dezavantajlı yörelerde yaşayan nüfusun yaşam standartlarının geliştirilmesine yönelik entegre kalkınma projeleri, üreticilerin ortak kullanımına yönelik altyapı ve donanım desteklerini kapsayan projeler bu program altında yürütülecektir. Ayrıca bölgenin doğal ve kültürel potansiyeline dayalı kırsal turizmin farklı bileşenleri kapsayacak şekilde geliştirilmesi ve pazarlanmasına yönelik projeler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Kırsal nüfusun dijital becerilerinin geliştirilmesine yönelik projeler,
- b) Tarım dışı alternatif gelir kaynaklarının oluşturulmasına yönelik projeler,
- c) Kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi amacı ile özellikle dezavantajlı kesimlere yönelik tarım dışı sektörlerde istihdamın artırılmasını teşvik edecek mesleki beceri kazandırıcı proje ve faaliyetler,
- d) Tarımsal örgütlenmenin güçlendirilmesi amacıyla pilot alanlarda örgütlenme ve markalaşmaya yönelik faaliyetleri destekleyici projeler,
- e) Coğrafi işaretli ve yöresel ürünlerin işlenmesi, tasnif, depolama, paketlenmesi, pazarlanması, tanıtımı, geliştirilmesine yönelik projeler,
- f) Orman köylerinde orman ürünlerinin değerlendirilmesine ilişkin projeler,

- g) Bölgede sebze ve meyve üretim merkezi olan ve olmaya aday alanları kapsayacak şekilde bölgedeki belediyeler ile müşterek halk pazarları kurulmasına yönelik projeler.
- h) Sebzeciliğin yaygınlaştırılması amacıyla çiftçilere yapılacak havza bazlı sera projeleri,
- i) Bölgenin sahip olduğu zengin tıbbi ve aromatik bitki florası ve pazarlama olanakları dikkate alınarak yetiştiriciliğin yaygınlaştırılmasına yönelik projeler.

SOP 5: Tarımsal araştırmalar programı

Tarımsal teknolojilerin araştırılarak, yeniliklerin bölge çiftçisine yaygınlaştırılması ve tarımsal alt yapının modernleştirilmesine yönelik uygulamaların hayata geçirilmesi, güçlü AR-GE çalışmaları ile tarımsal girdi maliyetlerinin azaltılması ve tarımsal alt yapının iyileştirilmesine yönelik projeler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Bölgeye özgü bitkisel ve hayvansal ürünlerin dayanıklılık ve adaptasyon bakımından geliştirilmesine yönelik projeler,
- b) Kuraklık ve iklim değişikliğine karşı bitkisel ürünlerin adaptasyonuna yönelik projeler,
- c) Bölgede üretilen ürünlerin pazarlanması ve markalaşmasına yönelik değer zinciri analizi yapılmasına yönelik projeler,
- d) Tarımsal inovasyonun geliştirilmesine yönelik projeler,
- e) Tarımsal girdilerin azaltılmasına yönelik araştırmalar,
- f) Sürdürülebilirlik ve çevreye olumsuz etki yapmayacak sera gazı üretimini asgari düzeyde tutmaya katkı sağlayacak araştırmalar,
- g) Konya havzasında alternatif ürün (şeker pancarı yerine tatlı sorgum vb.) araştırmaları,
- h) Obruk oluşumunun azaltılması ve engellenmesine yönelik projeler.

Hedef 3: Hayvansal üretimde verimlilik ve hayvan refahı artırılacaktır.

SOP 6: Modern hayvancılığın desteklenmesi programı

Hayvancılıkta modernizasyonun sağlanması ve hayvan refahının artırılmasına yönelik projeler ile değişen iklim koşullarına, özellikle kuraklığa dayanıklı, kârlılığı yüksek bitki çeşitlerinin yaygınlaştırılması için uygun tarım teknikleri ve mekanizasyonun yayımına yönelik projeler desteklenecektir. Ayrıca, küçükbaş hayvancılığın meraya dayalı olarak yapılabilmesi için kuraklığa dayanıklı ve besleyiciliği yüksek olan atriplex, kohia vb. bitkiler ile meraya uygun baklagil ve buğdaygil bitkileri kullanılarak mera ıslah projeleri bu program altında yürütülecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Süt, et verim ve kalitesinin artırılmasına yönelik; hayvan barınaklarının iyileştirilmesi, süt sağım ünitelerinin alınması, silaj üretimi ve paketlenmesi, örgütlü olmak koşuluyla, süt toplama merkezleri, soğuk süt zincirinin kurulması, süt işleme tesislerine dair projeler,
- b) Hayvanların beslenmesi, barınması ve refahının sağlanması amacıyla kurulacak tesislerin makine-ekipmanın teminine veya bunların modernizasyonuna yönelik projeler,
- c) Uygunluk kriterlerini sağlayan kesimhane projeleri,
- d) Hayvansal üretime yönelik; ürün işleme, paketlenme ve pazarlama içeren projeler,
- e) Hayvan hastalıklarının azaltılmasına yönelik projeler,
- f) Küçükbaş hayvancılıkta parazit mücadelesine yönelik alet-ekipman desteği projeleri,
- g) Bal üretimi, verim ve kalitesinin artırılması, katma değeri yüksek arı ürünleri (polen, arı sütü, propolis, balmumu, arı zehri vb.) üretiminin desteklenmesi, ana arı yetiştirilmesi, laboratuvar altyapısının desteklenmesi, arıcılık ekipmanları, gezginci arıcılık girdi alımlarını içeren projeler,
- h) İpek böcekçiliğini geliştirme ve kaliteli ipek üretimine yönelik projeler,
- i) Yayla ve merada yetiştiricilik yapan çiftçilerin yaşam şartlarının iyileştirilmesine yönelik barınma çadırı, karavan ve güneş enerjili ekipman desteği içeren projeler,
- j) Mera ve yaylalarda otlatmayı kolaylaştırıcı yapı ve tesis yapılmasını sağlayan projeler (Sıvat, gölgelik, suluk, tuzluk, kaşınma kazıkları, mera çitleri, portatif hayvan barınakları, göçerlerin yaşam şartlarının iyileştirilmesine yönelik projeler, otlatmayı kolaylaştırıcı tesislerin ve meralarda hayvanların sevk ve idaresini sağlayan mera yollarının yapımı)

SOP 7: Hayvansal atıkların tarıma kazandırılması programı

Bölgede yoğun olarak yapılmakta olan hayvansal faaliyetler sonucu oluşan atıkların tarıma kazandırılmasına ve toprağın organik madde miktarını arttırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilecek ve pilot uygulamalar desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Büyükbaş ve küçükbaş hayvan atıklarının biyogaz üretiminde kullanılmasına yönelik projeler,
- b) Gübre yönetimine yönelik altyapı desteği (makine, ekipman),
- c) Tarımsal atıkların işlenerek mamul hale getirilmesine yönelik altyapı desteği.

AMAÇ 2: TURİZM, SANAYİ VE ENERJİDE EKONOMİK BÜYÜME

Hedef 4: Kültürel mirasın turizme kazandırılması desteklenecektir.

SOP 8: Turizm altyapısının güçlendirilmesi programı

KOP Bölgesi Turizm Master Planı kararları doğrultusunda başta turizm odağı olarak belirlenmiş bölgelerdeki potansiyel kaynaklar olmak üzere turizm altyapısının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Destinasyon yönetimi kapsamında oluşturulan ve turizm merkezi/turizm odağı olarak belirlenen bölgelerde, doğal ve kültürel kaynakları korumayı esas alan, bölgeye sosyo ekonomik fayda sağlayan, yerel turizmin geliştirilmesine yönelik katılımcı uygulama ve faaliyetler,
- b) Destinasyon yönetimi temelinde potansiyel arz eden doğa, kültür, spor, gastronomi, sağlık turizmi, eko-turizm, kırsal turizm ve agro turizm vb. alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- c) Kırsal turizmde hizmet çeşitliliğinin ve kalitesinin artırılmasına yönelik faaliyetler,
- d) Tarihi, doğal ve kültürel turizm değerlerinin destinasyon bazında gruplandırılarak tanıtılması,
- e) Soyut ve somut kültürel mirasın korunmasına ve turizme kazandırılmasına yönelik faaliyetler,
- f) UNESCO koruması altındaki alanlar başta olmak üzere, arkeoloji, edebiyat, tarih, tabiat konulu tematik kültür rotalarının belirlenmesi ve bunların tanıtımına yönelik faaliyetler,
- g) Yöresel el sanatları ürünlerinin lisanslı özel tasarımlarla üretilmesini, markalaşmasını ve pazarlanmasını destekleyen faaliyetler,
- h) Coğrafi işaretli ve niş ürünlerin turistik amaçlı üretimini destekleyen ve sektörünün gelişmesini destekleyen faaliyetler,
- i) Alternatif turizm faaliyetlerini geliştirmek üzere bölgenin kırsal turizm altyapısının güçlendirilmesine yönelik faaliyetler,
- j) Kırsal ve kentsel ekonomilerin entegrasyonunu artırmaya yönelik faaliyetler,
- k) Kadın üretici örgütleri ya da üretici örgütlerinin yararlanıcı olduğu projeler,
- l) Turizm sektöründe çalışacak nitelikli insan kaynağının geliştirilmesine yönelik uygulamalar,
- m) Bölgenin kendine has tarihi, doğal ve kültürel yapısını ön plana çıkarmaya ve bu değerlerin turizm sektörüne kazandırılması amacıyla turizm altyapısının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler,

- n) Turizm merkezleri ile turizm destinasyon bölgelerini birbirine bağlayan ve önceden belirlenmiş olan güzergahlarda yol altyapı ve üstyapısını iyileştirme çalışmalarına yönelik uygulamalar.

Hedef 5: Sanayi-Girişimcilik ve Ar-Ge desteklenecektir.

SOP 9: Sanayi ekosisteminin güçlendirilmesi programı

Bölge sanayisinin rekabetçiliğini artıran, sanayi ekosistemini geliştirmeye yönelik, ar-ge, girişimcilik, sanayi ve üniversite iş birliğini artırıcı faaliyetler, fizibilite ile ekonomik potansiyelin araştırılması gibi konularındaki projeler bu program altında yürütülecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Bölgenin sanayi üretim potansiyelinin, ulusal ve küresel anlamda değer zinciri ve tedarik zincirinin tespitine yönelik etüt veya araştırma projeleri,
- b) Bölge sanayisinin üretim kapasitesini güçlendirilmeye yönelik temel ve ortak altyapı veya üstyapı model projeleri,
- c) Sanayi bölgelerinde yer alan firmaların üretim, istihdam ve katma değerlerini ve sanayi bölgelerinin yatırım yapılabilirliğini artıran yapılar ve tesisler,
- d) Geri dönüşüm, geri kazanım, yeniden kullanım ve döngüsel ekonomi anlayışına imkân verecek ortak sistemlerin ve tesislerin kurulması,
- e) Kurumların Ar-ge ve yenilikçilik, endüstriyel tasarıma yönelik yatırımları ile bilişim teknolojileri kullanım kapasitelerinin artırılması.

Hedef 6: İklim değişikliğiyle mücadele için yenilenebilir enerji uygulamaları desteklenecektir.

SOP 10: Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği programı

Mevcut çalışmaları destekleyici nitelikte, yenilenebilir enerji kullanım bilincinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması ile enerji verimliliği alanlarındaki yenilikçi projeler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Program amaçlarına uygun olarak bu alanda bilinçlendirmeye yönelik faaliyetler,
- b) Enerji üretiminde kaynakların çeşitlendirilmesine yönelik uygulama alanlarının yaygınlaştırılması,
- c) Enerji tüketiminde fosil yakıtlar yerine çevre dostu enerji politikaların uygulanması,
- d) Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarında teknik ve mesleki kapasitenin artırılmasına yönelik uygulamalar,

- e) Enerji verimliliği konularında verimi yüksek ekipman/cihazların kullanımı ve teknolojik entegrasyona uyumlu model uygulamalar,
- f) Proje kapsamında kullanılan ekipmanlarda öncelikle yerli üretim oranını artırmaya yönelik faaliyetler,
- g) Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanında staj ve istihdam odaklı eğitim ve kursların düzenlenmesine yönelik projeler,
- h) Yenilenebilir enerji üretimini teşvik edici ve yenilenebilir enerji sistemlerinin ülkemizde üretilmesine yönelik araştırma ve etüt faaliyetleri,
- i) Enerji verimliliği alanında özellikle tarımsal sulama, sanayi ve kamu binalarındaki enerji yoğunluğunu azaltmaya yönelik model uygulamalar ve bilinçlendirme faaliyetleri,
- j) Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarındaki yenilikçi ve verim artırıcı teknolojilerin geliştirilmesine yönelik pilot uygulamalar içeren projeler,
- k) Kırsal alanda biyogaz, biyokütle enerjisi kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik Ar-Ge ve pilot uygulama projeleri,
- l) Bölgelerin jeotermal potansiyeline yönelik yapılacak fizibilite çalışmaları ve pilot uygulama projeleri.

AMAC 3: BEŞERİ VE KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

Hedef 7: Beşeri kapasitenin artışına yönelik faaliyetler yürütülecektir.

SOP 11: Yerel kurumların kapasitesinin geliştirilmesi programı

Merkezi idarenin taşra teşkilatında ve mahalli idarelerde personel kapasitesinin desteklenmesi, beşerî kaynak yönetiminin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir. Yerel düzeydeki kurumların teknolojik altyapılarının geliştirilmesi, hizmetlerde hız ve kalitenin artırılmasına yönelik projeler bu program altında uygulanacaktır. Yerel düzeye özgü sorunlara yönelik tematik çalışmalar yapan kurumlar (Kamu kurumları, belediyeler, üniversiteler, kooperatifler) için ihtiyaçlarına göre proje hazırlama ve yönetimi, AB mali yardımları, kaynak geliştirme, bütçe ve muhasebe ve mali yönetim eğitimleri gibi faaliyetler projeler şeklinde bu program altında uygulanacaktır.

SOP 12: KOP SOGEP (Gençlerin ve kadınların istihdama kazandırılması)

Bölgede halihazırda var olan sektörlerde istihdam ve istihdamın kalitesinin artırılması amacıyla eğitimde ve istihdamda yer alamayan gençlerin ve kadınların kişisel ve mesleki beceri kazanmalarına imkan sağlayan projeler desteklenecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Proje illerinde ihtiyaçlara uygun alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi; öğrenciler başta olmak üzere mesleki bilgi ve becerilerin geliştirilmesi,
- b) Kendi işini kurabilecek genç ve kadın girişimcilere yönelik yönlendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi
- c) Kadınların ve gençlerin istihdam edilebilirliğinin artırılması amacıyla diğer kurum ve kuruluşlarca verilen beceri kurslarının dışında yenilikçi uygulamaların geliştirilmesi,
- d) Özellikle genç kadınların becerilerinin geliştirilerek istihdama kazandırılması
- e) Bölge içindeki farklı illerin genç ve kadın nüfusu arasında etkileşimin ve sosyal sermayenin geliştirilmesi
- f) Kırsal alanda genç istihdamının artırılması ve kırsaldaki gelir getirici faaliyetlerin gençler için cazip hale getirilmesi
- g) Eğitimde ve istihdamda yer almayan gençlerin özellikle rehberlik hizmetleriyle desteklenerek istihdama katılımının artırılması
- h) Çalışan kadınların iş ve yaşam dengelerinin, bakım ve ev içi iş yüklerinin azaltılması suretiyle iyileştirilmesi
- i) Bölgede kadın ve genç işgücü potansiyelinin niteliğini, işgücü piyasasında karşılaştıkları sorunları ortaya koyan saha çalışmalarının gerçekleştirilmesi
- j) Sosyal girişimciliğin, kooperatifçiliğin ve sosyal sorumluluk içeren gönüllülük faaliyetlerinin desteklenmesi
- k) Gençlerin ve kadınların sosyal sermayelerini geliştirmek üzere bulunduğu ilin dışında staj, eğitim programlarının düzenlenmesi
- l) Gençlerin okul hayatından iş yaşamına geçişini kolaylaştırmaya yönelik kariyer merkezlerinin kurulması
- m) Belirlenen sektörlerde genç ve kadın girişimciler için mentörlük havuzunun oluşturulması
- n) Gençler ve kadınlar tarafından kurulan kooperatiflerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi, ürün kalitelerinin artırılması ve pazar ağlarının geliştirilmesi
- o) Kadınların, yaşlılara, engellilere ve çocuklara yönelik bakım yükünün azaltılması; ev içi iş bölümünün dengelenmesi
- p) Kırsal alanda gençlerin ilgisini çekebilecek yenilikçi gelir getirici faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik projeler desteklenecektir.

Hedef 8: Eğitim, sosyal ve kültürel hayat desteklenecektir.

SOP 13: Eğitim, kültür ve sanat faaliyetlerinin desteklenmesi programı

Çocukların ve gençlerin fiziksel, sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimlerini destekleyici/artırıcı kültürel, sanatsal ve bilimsel faaliyetlere yönelik projeler yaygınlaştırılacak ve erişilebilir hale getirilerek bu program altında yürütülecektir. Özellikle gençlerin toplumsal sorunlara yönelik çözüm üretmesi, sosyal, kültürel, bilimsel ve ekonomik kalkınmaya destek olması amacıyla projeler uygulanacak ve bu program altında yürütülecektir.

Uygun Proje Konuları ve Faaliyetleri

- a) Kırsal alanlardaki kurumların kültür, sanat ve spor faaliyetlerindeki kapasitelerinin iyileştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik projeler,
- b) Spor alanları, butik sinema ve tiyatro salonları ile gençlik ve kültür merkezlerinin mevcut durumunun iyileştirilmesine yönelik projeler,
- c) Bölge illerinde gerek ekonomik gerekse sosyal nedenlerle kısıtlı olan kültürel, sanatsal, bilimsel ve sportif etkinliklere kadınların, çocukların ve gençlerin erişimini sağlayacak biçimde eğitim kurumlarının tiyatro, sinema, müzik, fotoğraf, resim vb. sürdürülebilir nitelikteki sanat etkinliklerini desteklemeye yönelik eğitim ve faaliyetler,
- d) Kırsal alandaki çocukların ve gençlerin spora yönlendirilmesi amacıyla kırsaldaki eğitim kurumlarının temel ihtiyaçlarının giderilmesi ve spor faaliyetleri,
- e) Seçilen pilot il/ilçeler için belirlenen spor dallarına yönelik fiziksel altyapı ve ekipman ihtiyaç analizi ve sporcu yetiştirme programını içeren projeler,
- f) Öğrencilere/gençlere teknoloji projeleri geliştirmede gerekli temel bilgi ile teknik altyapı sağlayarak güncel teknolojiler hakkında vizyon kazandırıp, uzmanlaşmalarını sağlayacak yenilikçi ve özgün projeler,
- g) Çocuk ve gençlerin okuma, yazma, okuduğunu anlama ve anlatma ile hayal kurma becerilerinin geliştirilmesine yönelik projeler.